

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 34/2013

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Jon Olav Holvik

Klagen gjelder: Forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om
særskilt kompensasjonsordning.
Spørsmål om skadelidte har krav på
kompensasjon tilsvarende 65 G.

Beslutningsdato: 23. januar 2014

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas til følge. Skadelidte innvilges
kompensasjon i henhold til forskriften
§ 4a, jf. § 4b med fradrag for tidligere
utbetalt kompensasjon, jf. § 5. Utgifter
til juridisk bistand dekkes delvis.

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, født ██████████, heretter kalt skadelidte, deltok i FN-tjeneste i ██████████ fra juni ██████████ og frem til november ██████████ i ██████████ kontingent.

I ██████████ tjenestegjorde skadelidte i perioden 1. juni og frem til 30. november i internasjonal operasjon i ██████████. Etter at han kom tilbake til Norge jobbet han i ca. ett år med pasienttransport ved ██████████ sykehus, før han i ██████████ begynte å jobbe i FN-systemet. Skadelidte var først i ██████████, før han fra ██████████ og frem til ██████████ har hatt ulike stillinger i FN-regi i ██████████. Skadelidte har hele denne perioden hatt sivile stillinger, blant annet ansvar for drift og vedlikehold av aggregater, igangsetting og koordinering av bygg- og anleggsarbeid mv.

Etter 2007 har skadelidte vært i arbeid i Norge i ulike stillinger. Fra 2007-2008 jobbet han som driftssjef ved ██████████, og fra 2008-2011 var han ██████████ ved ██████████. I 2011 begynte han som driftssjef ved ██████████, men stillingen hans ble sagt opp i 2012. Etter 1. juni 2012 har skadelidte vært sykemeldt.

Før skadelidte startet tjenestegjøringen, men mens han var i sin oppsettingsperiode, fikk skadelidte forespørsel om å besette en ikke-operativ teknisk stilling. Han fikk derfor ikke vært med på de forkursene som var satt opp i våpentrening og generell samkjøring med avdelingen.

Skadelidte opplevde likevel at han ved ankomst i ██████████ fikk oppgaver som han verken hadde forestilt seg eller følte at han mestret. Skadelidte har vist til flere hendelser der han opplevde panikk, angst og søvnvansker. Blant annet viste han til at avdelingen han ble overført til, ble utsatt for stadig beskytning, blant annet med RPG. Han fikk operative oppgaver som sidemann på kjøretøy og vakt hold. Ved en episode befant skadelidte og en medsoldat seg i landsbyen ██████████, i nærheten av den norske leiren. Skadelidte opplevde at det kom ██████████ kamphelikoptre flyende inn over byen og avfyrt panservernraketter mot bebyggelsen. Videre var også oppholdet hans preget artilleribeskytning, med påfølgende opphold i bomberom.

Skadelidte opplevde også at en medsoldat var ruset på piller og alkohol, og skjøt tomt et magasin i pistolen sin inne i oppholdsrommet. Senere skjøt en annen medsoldat gjennom veggen fra naborommet til skadelidte. Etter dette begynte han å sove med splintvest om natten.

Skadelidte forklarer selv at han etter hjemkomsten i ██████████ har hatt store konsentrasjonsvansker, søvnvansker, angstanfall, panikk for store samlinger og vanlige sosiale samlinger, aggressivitet, skyldfølelse, kontinuerlig udefinerbar dårlig samvittighet, gråter mye og ofte, uvegerlige mareritt og gjenopplevelser. Han sier selv han har forsøkt å skjule dette for andre rundt ham. Skadelidte har verken før eller etter tjenesten brukt rusmidler, og har hatt et moderat forbruk av alkohol.

I 2005 ble skadelidte sittende fast i en folkemengde i etterkant av bilbombe-attentatet på den libanesiske statsministeren. Skadelidte ble satt på medikamentell behandling en uke senere, og fikk kognitiv adferdsterapi som følge av opplevelsen.

Det foreligger en sakkyndigerklæring i saken fra psykologspesialist Bård Greve av 8. mai 2013. Han konkluderer med at det ikke er sannsynlig at skadelidte ville ha utviklet dagens symptombilde om han ikke hadde tjenestegjort i [REDACTED] i [REDACTED].

I vedtak fra Statens pensjonskasse (SPK) ble det lagt til grunn som sannsynliggjort at skadelidte var påført en psykisk belastningslidelse og at det var årsakssammenheng mellom denne og tjenesten, men SPK fant det ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at skadelidte var blir varig ervervsufør. Det ble på denne bakgrunn gitt avslag etter forskrift om psykiske belastningslidelser tilsvarende 65 G. Vedtaket ble påklaget 24. september 2013 av advokat Jon Olav Holvik. SPK har i oversendelsen av klagen ikke funnet grunnlag for å endre sitt opprinnelige vedtak. I klagen til nemnda kreves det at SPKs vedtak omgjøres. Klagen og saksdokumentene er oversendt klagenemnda for selvstendig vurdering.

Skadelidte og skadelidtes advokat samt en representant for SPK møtte under behandlingen av saken. Det ble fremlagt ny erklæring fra [REDACTED] og fra NAV.

2. Nemndas vurdering

SPK har lagt til grunn som sannsynliggjort at skadelidtes psykisk belastningslidelser har inntruffet som følge av opplevelser i FN-tjenesten i [REDACTED] i [REDACTED]. Skadelidte er i dag 100 % ervervsmessig ufør. Det sentrale spørsmålet i saken er om den psykiske belastningsskaden har ført til varig ervervsmessig uførhet, eller om skadelidte har en restervervsevne han er eller vil bli i stand til å utnytte.

I kompensasjonsforskriften § 3 første ledd stilles det som vilkår at en tjenesterelatert psykisk belastningsskade har medført «*varig ervervsmessig uførhet*». Hva som ligger i «*varig*» er diskutert i juridisk teori, og det foreligger praksis omkring dette knyttet til menerstatning, jf. Rt. 2003 s. 841 og Rt. 2010 pkt. 3.3, hvorfra det hitsettes:

«Det kreves at ervervsevnen er varig nedsatt. I vurderingen av om ervervsevnen er varig må det ses hen til det som har skjedd etter at uførheten oppstod, og til det som kan ventes å skje i fremtiden. Sentralt i denne vurderingen er skadelidtes sannsynlige fremtidige ervervsevne. Det skal legges vekt på den psykiske skadens varighet, hvor lenge vedkommende har vært helt eller delvis arbeidsufør, hvilke tiltak som gjennom folketrygden er gjennomført og resultatet av slike tiltak. Det må også ses hen til spesialistens vurderinger av ervervsevnen».

Skadelidte har klart å stå i arbeid helt frem til sommeren 2012. Det må likevel vektlegges at skadelidte helt siden 2006 har hatt et fragmentert arbeidsmønster, som fremstår som et tydelig uttrykk for et høyt lidelsestrykk. I spesialisterklæringen som er innhentet i anledning saken fremgår det at skadelidte har opplevd langvarig symptombelastning og flere enkelthendelser i etterkant av tjenesten i [REDACTED], og at dette kan ha forårsaket mental utmattelse og behov for hjelp i 2005. Etter at skadelidte oppsøkte hjelp i 2005, har han i følge dr. Greve fremstått med mer eller mindre vedvarende symptomer på PTSD som ble holdt i sjakk med medikamenter og terapeutisk behandling. Han viser til at det hele kulminerte i 2012 med oppsigelse, sykemelding og stort funksjonsfall. Skadelidte sier selv han har vært svært opptatt av å stå i arbeid, og være samfunnsnyttig. Han har samtidig fremholdt at han i samtlige arbeidsforhold siden 2006 har kommet i vanskeligheter og sitt siste arbeidsforhold måtte han gå etter at Arbeidstilsynet ble

koblet inn pga hans lederstil og væremåte. Det fremholdes derfor at hans yrkesaktivitet ikke på noen måte kan oppfattes som noen bekreftelse på at han har fungert optimalt, men heller som et uttrykk for et sterkt ønske om å håndtere yrkeslivet tross store psykiske plager. Pr i dag er skadelidte helt utenfor yrkeslivet.

Nemnda har i vedtak 2/2011, 11/2011 og 13/2011 vurdert spørsmålet om hva som skal til for at man har en varig ervervsmessig uførhet, og viser i den sammenheng til tolkningsnotatet fra Forsvarsdepartementet fra 22. november 2010. Selv om det ikke kan oppstilles noe klart tidskrav til uførhetens lengde, vil tidsperspektivet være et viktig moment i den konkrete vurderingen. Etter Forsvarsdepartementets angivelser i tolkningsnotatet er utgangspunktet «forholdsvis lang tid» og sentrale momenter er den psykiske skadens varighet, hvor lenge skadelidte har vært helt eller delvis arbeidsufør, hvilke tiltak som gjennom folketrygden er gjennomført, resultatet av slike tiltak, samt spesialistens vurdering av ervervsevnen.

Dr. Greve viser i spesialisterklæringen til at skadelidte ikke har mottatt adekvat behandling for sine psykiske plager, og at dette kan anses hensiktsmessig. Han sier videre at til tross for skadelidtes psykiske plager kan det være mulig for ham med fremtidig inntektsgivende arbeid. I forbindelse med møte for nemnda har skadelidtes advokat fremlagt dokumenter som SPK ikke hadde fått forelagt da de utferdiget vedtak i saken. Dokumentene er henholdsvis en epikrise datert 13. januar 2014 fra [REDACTED] og en arbeidsevnevurdering datert 22. januar 2014 fra NAV. Klagenemnda ikke er bundet av de vurderinger som foretas for saker etter folketrygden, men disse vurderingene er sentrale for å få belyst om skadelidte har mottatt noen form for behandling i ettertid og få en status på trygdesituasjonen.

Dokumentene viser at skadelidte tidligere har vært til behandling for sine lidelser, men at behandlingen har hatt en dårlig effekt på ham. I følge legeerklæring fra psykolog Rønnes ved Øvre Romerike DPS står det at den lange varigheten og alvorlighetsgraden av skadelidtes plager gjør sannsynligheten mindre for at han vil kunne fungere i arbeidslivet. Det fremgår også av arbeidsevnevurdering fra NAV at det er lite sannsynlig at skadelidtes helse vil forbedre seg, og at det ikke foreligger noen restarbeidsevne. Skadelidte regnes derfor som varig ufør til yrkeslivet.

Det sentrale spørsmålet for nemnda er om skadelidte på et tidspunkt frem i tid vil komme tilbake i arbeid, og eventuelt når det kan forventes. Slik skadebildet slik det fremstår i dag, sammenholdt med de ulike behandlingstilbud som skadelidte har forsøkt uten resultat, er det lite holdepunkter for å legge til grunn at det foreligger noen restervervsevne pr i dag. Hans sterkt fremtredende symptomtrykk fra 2006, kombinert med manglende resultater etter omfattende behandling, innebærer at skadelidte etter nemndas vurdering, har oppfylt sin tapsbegrensningsplikt. Selv om et behandlingsopplegg på muligens kan bidra til en bedret livskvalitet, fremstår det som lite sannsynlig at skadelidte vil kunne komme tilbake i arbeid. Det må etter nemndas syn derfor kunne konkluderes med at uførheten er varig.

Nemnda legger etter dette til grunn at skadelidte er 100 % varig ervervsmessig ufør som følge av psykisk belastningsskade som følge av FN-tjeneste. Skadelidte innvilges kompensasjon i henhold til forskriften § 4a, jf. § 4b med fradrag for tidligere utbetalt kompensasjon, jf. § 5.

Ad salær

Skadelidte har også påklaget SPKs avgjørelse knyttet til salær i saken. Det er fremsatt et salærkrav tilsvarende 16,5 timer. SPK har redusert salæret med 3,5 timer. Det resterende er dekket forut for klagebehandlingen. Bakgrunnen for reduksjonen er knyttet til belastning av timer som er knyttet til bistand som ikke faller inn under kompensasjonsordningen og dermed

ikke er dekningsmessig etter forskriften § 10. Skadelidte har ikke bestridt at timene knytter seg til arbeid relatert til yrkesskade, billighetserstatning og brev og klage til NAV, men fremholder at dette likevel bør dekkes i det det bør ses som en helhet.

Etter forskriften § 10 dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning saken. De timer som er trukket fra, faller utenfor det som er dekningsmessig, i det de knytter seg til arbeid som ikke er relatert til kompensasjonssaken. Det foreligger derfor ikke hjemmel for å kreve dette dekket. SPKs vedtak stadfestes derfor.

Ad utgifter i forbindelse med klageomgangen

For klageomgangen har advokat Holvik fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand på totalt kr. 41 437,- inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 17 timer og 45 minutter. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Nemnda bemerker at advokaten har brukt omfattende arbeid i denne periode en sak som han har hatt hele veien. Videre er det i timelisten ført opp arbeid som ikke er å anse som juridisk arbeid. Etter nemndas vurdering dekkes 13 timer som rimelig og nødvendig utgifter til juridisk bistand i saken. Det er også lagt ved en reiseregning på til sammen kr. 1 601,- som refunderes.

3. Konklusjon

Klagen vedrørende spørsmålet om varig ervervsuførhet tas til følge i det skadelidte er 100 % varig ervervsmessig ufør som følge av psykisk belastningsskade som følge av FN-tjeneste. Skadelidte innvilges kompensasjon i henhold til forskriften § 4a, jf. § 4b med fradrag for tidligere utbetalt kompensasjon, jf. § 5.

SPKs vedtak knyttet til utgifter til juridisk bistand stadfestes.

Utgifter til juridisk bistand og reiseutgifter i anledning klagebehandlingen dekkes med kr. 33 288,50.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 24. februar 2014

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder